

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/172/2021
Identifikačné číslo spisu: 1516202311
Dátum vydania rozhodnutia: 23.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1516202311.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Poľnohospodárska Pôda s.r.o., so sídlom Bratislava, Sibírska 55, IČO: 44 138 369, zastúpený: Advokátska kancelária LawService, s. r. o., so sídlom Zvolen, Stráž 223, IČO: 36 861 723, proti žalovaným: 1) L. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. U. M., M. U. XXX/X, zastúpený: Advokátska kancelária BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Hviezdoslavovo námestie 25, IČO: 36 833 533, 2) MH Invest, s.r.o., Bratislava, Mlynské Nivy 44/A, IČO: 36 724 530, zastúpený: JUDr. Allan Böhm, Advokátska kancelária Böhm & Partners, so sídlom Jesenského 2, Bratislava, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17 C 142/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 189/2019-394 zo dňa 24. septembra 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný v rade 1/ a 2/ má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj súd prvej inštancie) rozsudkom zo 4. októbra 2018 pod č. k. 17 C 142/2016-274 zamietol žalobu žalobcu. Žalovanému v rade 1) priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je povinný zaplatiť žalobca. Žalovanému v rade 2) priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je povinný zaplatiť žalobca. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 137 písm. c), § 228 ods. 2 CSP, § 132 ods. 1, § 126 ods. 1, § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 6 ods. 6 zák. č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 ods. 5 zák. č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov a z kúpnej zmluvy predloženej žalobcom zistil, že žalovaný v 1. rade dňa 25.06.2015 uzavrel so žalobcom kúpnu zmluvu, na základe ktorej odpredal žalobcovi parcely registra „C“ v katastrálnom území C., obec C., okres M. s parcelným číslom XXXX, ostatné plochy vo výmere 1.467 m². Predmetné nehnuteľnosti podľa kúpnej zmluvy odpredal za kúpnu cenu v zmluve dohodnutú vo výške 400 eur. Je všeobecne známe, že vláda Slovenskej republiky uznesením z 08.07.2015 č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o

významnej investícii a stavba sa týka aj predmetnej nehnuteľnosti. Okresnému úradu Nitra bola 22.07.2015 doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva SR z 20.07.2015 o zápis predkupného práva štátu, prílohou ktorej bol uvedený zoznam pozemkov podľa katastrálnych území, na ktorých je potrebné vykonať zápis predkupného práva štátu a osvedčenie o tom, že stavba „Výbudovanie strategického parku“ je významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme. Uvedená žiadosť bola zaevidovaná pod sp. zn. Z 5113/2015. Z kúpnej zmluvy č. 30203/4962/2015/C./007/3410 nachádzajúcej sa na č. l. 13 bolo zistené, že žalovaný v 1. rade ako predávajúci uzavrel so spoločnosťou MH Invest, s. r. o., so sídlom Bratislava, Trnavská cesta 100 kúpnu zmluvu, na základe ktorej odpredal spoločnosti MH Invest, s. r. o., parcely registra „C“ v katastrálnom území C., obec C., okres M. s parcelným číslom XXXX, ostatné plochy vo výmere 1.467 m². Kúpna cena predmetných nehnuteľností bola stanovená v súlade s § 3 zák. č. 18/1996 Z. z. vo výške 22.163,37 eura. Z kúpnej zmluvy uzavretej medzi zmluvnými stranami MH Invest, s. r. o., so sídlom Bratislava, Mlynské Nivy 44/A ako predávajúcim a spoločnosťou MH Invest II, s. r. o., so sídlom Bratislava, Trnavská cesta 100 (č. l. 31) ako kupujúcim bolo zistené, že predávajúci ako výlučný vlastník nehnuteľnosti s parcelným číslom XXXX orná pôda o výmere 1.467 m² previedol vlastnícke práva na kupujúceho. Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím z 18.08.2016 č. OU-NR-OVBP2-2016/032185-53 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti MH Invest II s. r. o. tohto pozemku v prospech spoločnosti MH Invest s. r. o. na účel na účel vybudovania strategického parku“, kat. úz. L., S., R., C., S., Č. s tým, že časť náhrady za vyvlastnenie uhradí spoločnosť MH Invest s. r. o. na účet spoločnosti MH Invest II s. r. o. a časť do súdnej úschovy, pretože na súde prebieha konanie týkajúce sa určenia vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti. Predmetné rozhodnutie sa týkalo aj spornej nehnuteľnosti. Žalobca podal proti uvedenému rozhodnutiu odvolanie, o ktorom dňa 10.10.2016 rozhodlo Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR tak, že ho zamietlo. Predmetné rozhodnutie žalobca napadol správnu žalobou, o ktorej koná Krajský súd v Nitre pod sp. zn. 11 S 259/2016, avšak odvolací súd o nej dosiaľ nerozhodol. Súdu je známe aj to, že na Okresnom súde Nitra sa pod sp. zn. 12 U 4/2016 vedie konanie, v ktorom vyvlastniťel zložil do súdnej úschovy peňažnú náhradu za vyvlastnenie, ktorú súd prijal, ale doposiaľ nevyplatil príjemcov. Výlučným vlastníkom parcely zapísanej na LV č. XXXX bola spoločnosť MH Invest, s. r. o., aktuálne je ním spoločnosť Jaguar Land Rover Slovakia s. r. o.

2. Z vykonaného dokazovania, ako aj z výsluchu strán sporu mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca sa podanou žalobou na základe zmeneného petitu domáhal určenia, že ku dňu rozhodnutia o vyvlastnení bol výlučným vlastníkom pozemku registra „C“ v katastrálnom území C., obec C., okres M. s parcelným číslom XXXX, orná pôda o výmere 1.467 m². Predmetnou žalobou teda požaduje určiť právo podľa § 137 písm. c) CSP. Na takomto určení odôvodňoval naliehavosť právneho záujmu z dôvodu, že medzi ním a žalovaným v 1. rade došlo k platnému uzavretiu kúpnej zmluvy, po uzavretí kúpnej zmluvy došlo k vyvlastneniu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu a náhrada za vyvlastnenie bola uložená do úschovy (vedenej pod sp. zn. 12U/4/2016, súd peňažnú sumu prijal, avšak doposiaľ nebola vyplatená príjemcovi) a to práve z dôvodu, že nebolo jasné, kto bol v čase vyvlastnenia nehnuteľnosti vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, nakoľko, keby došlo k určení v zmysle zmeneného petitu, žalobcovi by vznikol nárok na vyplatenie náhrady uloženej v úschove súdu, čoho sa v skutočnosti aj domáha. Právny zástupca žalovaného v 1. rade, ako aj právny zástupca žalovaného v 2. rade v konaní namietali nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení v zmysle zmeneného petitu, nakoľko sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v čase jeho vyvlastnenia a zároveň z ich strany bola namietaná aj pasívna legitimácia žalovaných v 1. a v 2. rade, ktorí sú vlastníckymi pozemku.

3. Základnou podmienkou dôvodnosti a východiskom úspešnosti určovacej žaloby je existencia právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, ktorý musí byť podľa zákona naliehavý. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení. O naliehavý právny záujem môže ísť zásadne len vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia bolo buď ohrozené právo žalobcu, alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým. To znamená, že buď musí ísť u žalobcu o právny vzťah (právo) už existujúce, alebo o takú jeho procesnú, prípadne hmotnoprávnu situáciu, v ktorej by objektívne v už existujúcom právnom

vzťahu mohol byť ohrozený, prípadne pre svoje neisté postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme. V určovacom petite však nemusí ísť len o určenie právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným alebo o právo žalobcu voči žalovanému. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná jednak tým, že žalovaný popiera (ne)existenciu práva, či právneho vzťahu žalobcu, teda ide o stav, že právo alebo právny vzťah je medzi stranami sporný, čo vyvoláva existenciu stavu objektívnej právnej neistoty. Zároveň musí existovať ohrozenie práva, či právneho vzťahu, teda stav neistoty právneho postavenia žalobcu, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom. Musí tiež jestvovať potreba odstránenia tejto neistoty, odstránenia ohrozenia práva alebo právneho vzťahu. Naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je, nie je daný tam, kde sa možno domáhať plnenia.

4. Na základe vyslovených právnych názorov právnych zástupcov strán sporu v priebehu pojednávania sa súd prvej inštancie v konaní zaoberal tým, či žalobca má naliehavý právny záujem na dôvodnosti podania takejto žaloby, pričom naliehavý právny záujem bol zo strany právnych zástupcov žalovaných v 1. a v 2. rade namietaný, ďalej sa zaoberal pasívnou legitimáciou žalovaných. V konaní nebolo sporné, že vláda Slovenskej republiky uznesením č. 401/2015 z 08.07.2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii. Nesporné bolo, že žalobca požaduje určiť právo do minulosti, ktorá žaloba je bežne vylúčená. Žalobcovi však zmenenou žalobou nejde o zmenu zápisu vlastníka v katastri nehnuteľností, ale o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ktorá bola na základe rozhodnutia správneho orgánu zložená do úschovy súdu podľa § 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z. z. Táto náhrada bola súdom prijatá, a preto žalobca nemôže žalovať o plnenie. Pretože náhrada nebola doposiaľ vyplatená a určenie jej príjemcu je závislé od výsledku tohto súdneho konania, má žalobca naliehavý právny záujem na určení, že bol ku dňu vyvlastnenia výlučným vlastníkom tohto pozemku. V konaní sp. zn. 12 C 107/2016, na ktoré poukázal žalovaný v 2. rade, kde súd konštatoval nedostatok naliehavého právneho záujmu, nebola, na rozdiel od tohto konania, pripustená zmena žaloby, a tak predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva žalobcu.

5. V konaní nebolo sporné, že žalobca je aktívne vecne legitimovaný na podanie takejto žaloby, bolo však sporné, či je dostatok pasívnej legitímácie aj na strane žalovaných, ktorí nie sú vlastníkom pozemku. Vzhľadom na to, že žalobca navrhol súčasne s podaním tejto žaloby, aby do katastra nehnuteľností bola zapísaná poznámka o tomto súdom konaní (ktorá poznámka bola následne do katastra zapísaná), bol by výrok o určení vecného práva k tejto nehnuteľnosti záväzný podľa § 228 ods. 2 CSP aj pre tretie osoby. Z uvedeného dôvodu nejde ani na strane žalovaných o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v tomto spore.

6. Súd prvej inštancie uviedol, že prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti má v podstate dve fázy. Zmluva, na základe ktorej má dôjsť k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je platná po podpísaní jej účastníkmi (ak nie sú iné dôvody jej absolútnej neplatnosti), ale k nadobudnutiu vlastníckeho práva dochádza až vkladom do katastra nehnuteľností (rozsudok Najvyššieho súdu SR v konaní pod sp. zn. 1 Sžr 15/2012). Žalobca so žalovaným v 1. rade uzavrel kúpnu zmluvu dňa 25.06.2015, pričom dňa 1. júla 2015 bol doručený Okresnému úradu Nitra, katastrálnemu odboru návrh na vklad vlastníckeho práva. V čase, kedy sa rozhodovalo o povolení vkladu predmetnej kúpnej zmluvy, správny orgán musel v zmysle § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (Katastrálny zákon) v znení účinnom ku dňu vydania napadnutých administratívnych rozhodnutí prihliadať na všetky skutočnosti, ktoré existovali v čase jeho rozhodovania a mohli by mať vplyv na povolenie vkladu, musel preveriť, či sa významná investícia bude nachádzať i na pozemkoch, ktoré boli predmetom prevodu na základe kúpnej zmluvy zo dňa 25.06.2015 a v kladnom prípade by k týmto pozemkom vzniklo zo zákona predkupné právo štátu, ktoré bolo potrebné posúdiť ako skutkovú a právnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na povolenie vkladu, čiže bolo potrebné sa vysporiadať s otázkou predkupného práva štátu. V konaní nebolo sporné, že po uzavretí kúpnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade zo dňa 25.06.2015 a taktiež, že ešte pred ďalším rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva vzniklo štátu predkupné právo k spornému pozemku, a to priamo zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou, t. j. dňa 08.07.2015, pričom Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím z 18.08.2016 č. OU-NR-OVBP2-2016/032185-53 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti

MH Invest II s. r. o. tohto pozemku v prospech spoločnosti MH Invest s. r. o. na účel „Výbudovania strategického parku“, kat. úz. L., S., R., C., S., Č.. Podstata predkupného práva spočíva v tom, že vlastník veci, pokiaľ sa rozhodne vec predať, je povinný ponúknuť ju na predaj tomu, kto je z predkupného práva oprávnený. To vyplýva už zo samotného pojmu predkupné právo, ktorý pojem gramaticky nemožno vyložiť inak, než právo kúpiť vec skôr, ako niekto iný (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. júna 2018 sp. zn. 3 Sžrk 2/2018). Tak, ako už skonštatoval Najvyšší súd SR, rozhodujúc v konaniach o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí orgánu verejnej správy vydaných po vyhovení protestu prokurátora, zmluvná voľnosť žalovanej ako pôvodnej vlastníčky pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. je obmedzená priamo zo zákona a vlastníci, teda žalovaní v prípade zamýšľaného predaja bol povinný prednostne ponúknuť pozemok na kúpu štátu, čo aj v danom prípade urobil. Z dôvodu, že predkupné právo štátu vzniklo až po uzavretí kúpnej zmluvy, na základe ktorej sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva a v priebehu konania o povolenie vkladu, pričom správny orgán na základe preskúmania obsahu podania dospel k záveru, že účastníci konania nepreukázali, že štát svoje predkupné právo nevyužil, a preto konanie o návrhu na vklad na základe protestu prokurátora zastavil, nedošlo k prevodu vlastníctva zo žalovaného v 1. rade na žalobcu a žalobca na základe kúpnej zmluvy nemohol nikdy nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnému pozemku, a tak nemôže byť jej vlastníkom ani ku dňu vyvlastnenia tohto pozemku, pričom uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale bráni jej realizácii, a tým nastáva dodatočná právna nemožnosť dohodnutého plnenia. Pretože plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve medzi stranami sporu zo dňa 25.06.2015 sa stalo po vzniku záväzku nemožným, povinnosť žalovaného v 1. rade plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a tým zanikol aj tento záväzok, z čoho vyplýva, že žalobca by mal nárok uplatňovať si voči žalovanému v 1. rade aj vzniknutú náhradu škody, ako aj bezdôvodné obohatenie (vrátenie kúpnej ceny), ktoré si však v danom konaní neuplatňuje, a vzhľadom aj na túto skutočnosť, súd žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol a ďalšími námietkami strán sporu sa z dôvodu hospodárnosti nezaoberal a nevykonal ani dokazovanie navrhnuté na ich preukázanie. Na úspech žalobcu v spore nemôže mať z uvedeného dôvodu vplyv ani výsledok prebiehajúcich správnych konaní, resp. súdnych konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, ktoré neboli doposiaľ skončené. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2, § 255 ods. 1 CSP, a vzhľadom na skutočnosť, že žalovaní v 1. a v 2. rade boli v konaní úspešní, súd im priznal plnú náhradu trov konania.

7. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovaným v rade 1) a 2) voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

8. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a aj jeho záver o zamietnutí žaloby je vecne správny, aj keď podľa názoru odvolacieho súdu z iných právnych dôvodov. Odvolací súd, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 137 písm. c) CSP), a keďže nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa ďalej nezaoberal, teda tento nedostatok potom bránil odvolaciemu súdu zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku.

9. Odvolací súd v danej právnej veci pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v žalobe žalobcu posudzoval, či žaloba žalobcu je vhodným procesným nástrojom ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

10. Žalobca pôvodnú žalobu na určenie vlastníckeho práva odôvodňoval neplatnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy žalovaným. Po pripustenej zmene žaloby naliehavý právny záujem odôvodňoval rozhodnutím o vyvlastnení pozemku a jeho nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie. Právny záujem procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu a či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) aj iná žaloba (pozri rozhodnutie NS SR v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/96). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti v prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane, vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši. Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase rozhodovania (rozhodnutie NS SR 5 Cdo 264/2007, 5 Cdo 31/2011, 4 Cdo 111/2008).

11. Určovacou žalobou môže byť určené len jestvovanie práva, príp. právneho vzťahu existujúceho ku dňu vyhlásenia rozsudku. Obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú, ani do budúcnosti (pozri rozhodnutie NS SR 2 Cdo 32/98, 2 Cdo 131/06). Z tohto pravidla judikatúra pripúšťa aj výnimky, a to v podobe žalôb o určenie, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom, resp. že určitá vec patrí do dedičstva (rozhodnutie NS SR sp. zn. 1 Cdo 26/07, 3 Cdo 44/08).

12. Z uvedeného vyplynulo, že naliehavý právny záujem na danom určení nemôže byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva a žalobca sa napokon tohto určenia ani nedomáha, pretože žiadal po zmene petitu určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Z obsahu žaloby a všetkých jeho vyjadrení vyplýva, že žalobu podal z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok, teda aby si uplatnil právo na predmet úschovy, čo je však už iné konanie a ani teoretickým vyhovením žaloby by nemuselo dôjsť k odstráneniu spornosti o tom, kto je príjemcom úschovy. Vychádzajúc z uvedeného, dospel odvolací súd k záveru, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení nie je daný, pretože petit žaloby, skutkové tvrdenia a právne posúdenie sa neviaže na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatňovaného práva (rozhodnutie NS SR 5 Cdo 548/2015 z 28. septembra 2016 publikovaným pod R 22/2017).

13. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. mája 2018 sp. zn. 6 Sžrk 3/2018, okrem iného vyplynulo, že okresný úrad posudzuje skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na povolenie vkladu ku dňu vydania rozhodnutia o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Z uvedeného vyplýva, že okresný úrad skúma, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Neprihliadnutie okresného úradu v konaní o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na schválenie predkupného práva štátu podľa § 3 ods. 5 zák. č. 175/1999 Z. z., obsahujúceho zmluvnú voľnosť povinného z predkupného práva ako vkladu, je podľa kasačného súdu v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. a porušením § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Uvedené platí aj vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu, keď okresný úrad je povinný skúmať, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Vychádzajúc z tvrdení žalobcu, je nesporné, že tento v skutočnosti nesledoval určiť vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ale ide mu len o vyplatenie náhrady za

vyvlastnené pozemky. Za danej situácie sa tak žalobca nemôže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva, keď úspech vlastníckej žaloby, či žaloby na určenie vlastníckeho práva, predpokladá, že žalobca preukáže existenciu skutočností, s ktorými právo vznik vlastníckeho práva k veci (k nehnuteľnosti) spája. Žalobe žalobcu tak nemôže byť vyhovievané pre absenciu naliehavého právneho záujmu na navrhovanom určení. Zo skutkového stavu je nesporné, že žalobca sa domáha určenia vlastníckeho práva, avšak v skutočnosti sleduje vyplatenie náhrady za vyvlastnené nehnuteľnosti. Potom však žaloba o určenie vlastníckeho práva nemôže plniť svoju preventívnu funkciu, čomu korešponduje požiadavka existencie naliehavého právneho záujmu. Z uvedených dôvodov odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o existencii naliehavého záujmu žalobcu na požadovanom určení a skonštatoval, že naliehavý právny záujem žalobcu na určenie vlastníckeho práva do minulosti (ku dňu vyvlastnenia) nie je daný, keď určovacou žalobou môžu byť určené len existencia práva, prípadne právneho vzťahu existujúceho ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulé (rozsudok NS SR 8 Cdo 156/2018 z 20. marca 2019, 2 Cdo 32/98, 2 Cdo 131/06). (Nejde v danom prípade o výnimku, že určitá vec patrí do dedičstva, resp. určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom určitej veci). Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol, pretože mal za to, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem, a keďže táto základná podmienka prípustnosti určovacej žaloby v danom prípade naplnená nebola, nebol dôvod sa už ďalej zaoberať ďalšími dôvodmi zamietnutia žaloby (namietanými v podanom odvolaní), pretože na výsledok odvolacieho konania by žiadny vplyv nemali. Pokiaľ žalobca poukázal na to, že v konaní pred odvolacím súdom pod sp. zn. 12 Co 46/2019 bola konštatovaná existencia naliehavého právneho záujmu na totožnom určení, akého sa domáha i v tomto konaní, odvolací súd udáva, že rozhodovacia činnosť senátu 9 Co v obdobných veciach je súladná s tým, ako rozhodujú i iné senáty Krajského súdu v Nitre v obdobných veciach, napr. vo veciach sp. zn. 5 Co 68/2019, sp. zn. 5 Co 147/2019, sp. zn. 6 Co 42/2019, sp. zn. 6 Co 73/2019, sp. zn. 6 Co 171/2019, sp. zn. 6 Co 9/2020, sp. zn. 8 Co 297/2018, sp. zn. 8 Co 87/2019, sp. zn. 8 Co 245/2019, sp. zn. 25 Co 9/2020, sp. zn. 25 Co 58/2020 a pod., pričom vo všetkých týchto rozhodnutiach boli žaloby zamietnuté pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení a s takýmito závermi sa odvolací súd stotožňuje.

14. Žalobca v odvolaní namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, pričom nedostatok odôvodnenia videl najmä v nedostatočnom odôvodnení otázky predkupného práva a dodatočnej nemožnosti plnenia. K tomu odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že všeobecné súdy v sporovom súdnom konaní nemajú poskytovať formálny, či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale majú poskytovať taký výklad a aplikáciu práva, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá a účinná ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu (porovnaj čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP). Civilné sporové konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. K základným právam strany sporu, obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí i právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením je potrebné uviesť, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (o. i. veci G. R. proti Š., rozsudok zo dňa 21. X.1999 týkajúci sa sťažnosti č. 30544/96, R. T. proti Š., rozsudok zo dňa 09.12.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 18390/91, V. D. H. proti H., rozsudok zo dňa 19.04.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 16034/90), judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 226/03 zo dňa 12.05.2004, III. ÚS 209/04 zo dňa 23.06.2004, sp. zn. III. ÚS 95/06 zo dňa 15.03.2006, sp. zn. III. ÚS 260/06 zo dňa 23.08.2006, sp. zn. III. ÚS 36/2010 zo dňa 04.05.2010, sp. zn. I. ÚS 114/08 zo dňa 12.06.2008), nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolnosti každého prípadu, ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú žalobcom, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti).

15. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom.

Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Odvolací súd sa pri preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku zaoberal aj tým, či došlo postupom súdu prvej inštancie v danom konaní k porušeniu práva na spravodlivý proces a či súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní použil výklad a aplikáciu práva, ktoré zabezpečuje spravodlivú a účinnú ochranu práv a oprávnených záujmov strán sporu. Po preskúmaní tohto dôvodu dospel odvolací súd k záveru, že postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a súd prvej inštancie napadnuté rozhodnutie dostatočne odôvodnil a v napadnutom rozhodnutí odôvodnil právne otázky, ktoré boli pre posúdenie veci z jeho pohľadu rozhodujúce.

17. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 CSP tak, že žalovaným v 1. a 2. rade, ktorí boli úspešní v odvolacom konaní, priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O trovách konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vypracovaným vyšším súdnym úradníkom.

18. Proti predmetnému rozsudku krajského súdu žalobca podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie. Dovolanie zdôvodnil ustanovením § 420 písm. f) CSP a ustanovením § 421 ods. 1 písm. c) CSP (mal na mysli písm. a) CSP).

18.1. Dovolanie v časti namietajúceho ustanovenia § 420 písm. f) CSP zdôvodnil nesprávnym procesným postupom porušujúcim právo na spravodlivý proces. Mal za to, že záver súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu je arbitrárnym. Rieši sa totiž stále aktuálna otázka komu má byť náhrada vyplatená. Súd poukázal na všeobecne formulované závery judikatúry, avšak bez akejkoľvek skutkovej spojitosti s posudzovaným prípadom. Vôbec sa nezaoberal posúdením konkrétnych skutkových okolností posudzujúcej veci (prebiehajúce konanie o určenie vlastníckeho práva, vyvlastnenie, úschova vyvlastňovacej náhrady, zloženie úschovy kvôli pochybnosti o tom, kto je veriteľom). Žalobcovi z dôvodu tohto konania, resp. z dôvodu arbitrárnych záverov o nedostatku naliehavého právneho záujmu je mu znemožnené preukázať, že pozemok nadobudol na základe platnej zmluvy. V konaní o úschovách nie je žalovaný v rade 1) účastníkom konania v dôsledku konania spoločnosti MH Invest s.r.o. a MH Invest II. s.r.o., čo sú spoločnosti v ktorých jediným spoločníkom je Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Ak žalobca v súčasnosti sleduje vyplatenie náhrady, nemôže žaloba o určenie vlastníckeho práva plniť svoju preventívnu funkciu, čomu korešponduje požiadavka existencie naliehavého právneho záujmu. V dovolaní poukázal tiež aj na Nález Ústavného súdu I. ÚS 472/2014, v ktorej ústavný súd konštatoval že je badateľný: „úradnícky výkon súdnictva veľkej väčšiny sudcov Slovenskej republiky, v ktorej sa odmietajú zaoberať materiálnym predmetom sporu v celej jeho šírke a ktorí hľadajú v každej veci také východisko, ktoré im umožní veci sa zbaviť, či aspoň ju odmietnuť iba z formálnych (procesných) dôvodov bez ohľadu na to, že sa týmto postupom konanie nielen predlžuje ale aj rozmnožuje o ďalšie spory a tak všeobecný súd zaťažuje o ďalšie zbytočné materiálne finančné časové výdaje, čo sa mu potom spätne vracia v názore spoločnosti, že sudcovia už nie sú schopní ani ochotní v primeranom čase a kvalite meritórne rozhodnúť vo všetkých tých veciach, ktoré sa dostali na súd ňou akceptovaným spôsobom. Taktiež poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu pod R 91/2018 zverejnené v Zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 9/2018 podľa ktorej naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je daný vtedy, ak nie je možné nápravu dosiahnuť inak, resp. ak je určovacia žaloba pre dosiahnutie nápravy účinnejšia než iné právne prostriedky. Taktiež poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2011, podľa ktorého ak však určovacia žaloba vytvára pevný základ pre právny vzťah účastníkov sporu a môže sa ňou predísť žalobe na plnenie, je určujúca žaloba prípustná aj napriek tomu, že je možná i žaloba na plnenie. Podľa názoru žalobcu určovacia žaloba

nepochybne vytvorí pevný základ pre právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným a môže sa ňou prípadne predísť aj ďalším sporom. V prípade vyhovenia žalobe možno totiž očakávať, že účastníci sa určovaciemu rozsudku dobrovoľne podrobia a dôsledky vyvodlia bez ďalšieho donucovania (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo/392/2013).

19. V obdobnej veci pred Okresným súdom v Nitre pod sp. zn. 18 C 116/2016 došlo rovnako k zamietnutiu žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a nedostatok pasívnej vecnej legitimácie, krajský súd však tento rozsudok zrušil rozhodnutím zo dňa 3. marca 2020 sp. zn. 12 Co 46/2019. V tomto smere poukázal na to, že zmenu žaloby by súd nemal posudzovať príliš formalisticky ale mal by sa snažiť zabezpečiť žalobcovi zákonný prístup súdu a k prejednaniu jej veci pred ním pretože v opačnom prípade na jednej strane budú figurovať peniaze vložené do úschovy súdu práve z dôvodu spornosti vlastníctva a na druhej strane prijatý záver o nutnosti zamietnutia žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení, kto bol vlastníkom v čase vyvlastnenia. Vo vzťahu k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva a to tým, že v posudzovanom prípade žalobca nemal možnosť predložiť svoje argumenty týkajúce sa naliehavého právneho záujmu, nakoľko odvolací súd vec posúdil odlišne a ani k aplikácii ustanovení CMP o úschovách. Ďalej zdôraznil, že úlohou najvyššieho súdu je i zjednocovacia činnosť a Krajský súd v Nitre dospel v obdobných veciach k rôznym právnym názorom ohľadne existencie naliehavého právneho záujmu.

20. Nesprávny procesný postup súdu spočíva jednak v nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyrovnávajúceho sa so všetkými podstatnými a relevantnými argumentami a tiež, že v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu bolo porušené žalobcovo právo na spravodlivý proces. Taktiež poukázal aj na čl. 6 Dohovoru, pričom jednou z požiadaviek tohto článku je na vnútroštátne súdy, aby sa zaoberali najdôležitejšími argumentami vznesenými účastníkmi konania a uviedli dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov. Žalobca v návrhu na zmenu žaloby uviedol, že rozhodnutím bolo vyvlastnené jeho vlastnícke právo k pozemkom, nie vlastnícke právo spoločnosti MH Invest II. s.r.o. a teda náhrada za vyvlastnenie pozemku má byť vyplatená jemu. Argumentoval tiež, že sa už nemôže domáhať určenia ako je uvedené v pôvodnej žalobe, že je vlastníkom pozemku v aktuálnom čase, pretože právoplatnosťou rozhodnutia o vyvlastnení sa ako vyvlastniteľ stal vlastníkom pozemku spoločnosť MH Invest s.r.o.

21. V návrhu na zmenu žaloby uviedol, že pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku žalobca musí preukázať, že bol vlastníkom pozemku ku dňu vyvlastnenia, teda, že vyvlastnené bolo jeho vlastnícke právo k pozemku. Túto skutočnosť môže preukázať jedine určujúcim rozsudkom súdu a bez takéhoto určenia sa jeho právne postavenie ohľadom vyplatenia náhrady za vyvlastnenie pozemku stáva ohrozeným a neistým. Svoj nárok odvodzoval od platnej a účinnej zmluvy uzatvorenej so žalovaným. Poukázal tiež na arbitrárnosť rozhodnutia, ktorá môže byť kvalifikovaná buď ako rovnocenná konkurencia viacerých protichodných právnych názoroch vyslovených súdom alebo keď ide o situáciu v ktorej súd jediný právny záver nezdôvodní zo všetkých právnych hľadísk, ktoré do úvahy prichádzajú. Súd sa v danom prípade nezaobrá skutkovými okolnosťami prípadu a argumentami žalobcu takým spôsobom, že ich nevyvráti ani nevysvetlí prečo podľa jeho názoru nie sú prijateľné, je teda len rozhodnutím formálnym.

22. Vo vzťahu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe a riešení právnej otázky uviedol k vecnoprávnym a záväzkovoprávnym účinkom zmluvy nasledovné: Zmluva, ktorou dochádza k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je platná po podpísaní účastníkmi, pričom účinnosť zmluvy nastáva súčasne so vznikom platnej zmluvy. Od daného okamihu sú účastníci viazaní prejavom vôle. Rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 184/2005 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 5/2007). Nič na tom nemení ani skutočnosť, že vklad má konštitutívne účinky podľa § 28 katastrálneho zákona. Otázkou kolízie právnych skutočností sa zaoberal vo svojich rozhodnutiach aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, riešil

otázku, či smrť predávajúceho ako účastníka kúpnej zmluvy sama o sebe je dôvodom pre zamietnutie návrhu na vklad, pokiaľ k úmrtiu tohto účastníka prišlo v priebehu konania o povolení vkladu. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Sžr 15/2012. Dovolateľ uviedol, že je potrebné rozlišovať obligáčnoprávne a vecnoprávne následky, od 1.1.1993 zákonodarca oddelil obligáčnoprávne a vecnoprávne následky pri nadobudnutí (prevode) nehnuteľností. Odvolací súd sa odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, keď v rozhodnutí v podstate stotožnil vecnoprávne a obligáčnoprávne účinky kúpnej zmluvy. To, že nedošlo k povoleniu vkladu znamená, že nenastali vecnoprávne účinky (vlastnícke právo nebolo zapísané do katastra). Uvedené skutočnosti však nebránia súdu skúmať, či nastali obligáčnoprávne účinky zmluvy (t. j. či zmluva bola platná). Žalobca mal za to, že neexistoval žiaden hmotnoprávny dôvod neplatnosti zmluvy. Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre v celom rozsahu. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania.

23. K predmetnému dovolaniu podal písomné vyjadrenie žalovaný v rade 1), s tvrdeniami, ktoré žalobca uviedol v dovolaní nesúhlasil. Mal za to, že žalobca v dovolaní nepreukázal existenciu ním prezumovaných dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) a podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Stotožnil sa s procesným postupom a právnymi názormi súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu. Súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia adekvátne vysporiadal s otázkou naliehavého právneho záujmu. Otázku existencie naliehavého právneho záujmu skúma skôr než preskúmava žalobu po vecnej stránke. Vo vzťahu ku konaniu na Krajskom súde v Nitre vedenom pod sp. zn. 11 S 259/2016 uviedol, že žalobcom uvedené konanie nemá a nemôže mať na základe uvedeného vplyv na úspech žalobcu v tomto spore. Uviedol, že nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 472/2014 nemá nič spoločné s tunajším sporom. Tento nie je aplikovateľný na prejednávajúcu vec. Vo vzťahu k poukazom na rozhodnutia pred krajským súdom sp. zn. 12 Co 46/2019 a 12 Co 40/2020 uviedol, že bez ohľadu na to, aký by bol záver dosiahnutý takým dokazovaním, nezmenilo by to nič na tom, že napadnutý právny úkon je bez ohľadu na ďalšie dokazovanie relatívne neplatný. Rozdiel by bol len v tom, že prípadný záver o rozpore zámennej zmluvy so zákonom č. 140/2014 Z.z. by znamenal, že zmluva by sa považovala za absolútne neplatnú podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Jeden aj druhý záver o neplatnosti zámennej zmluvy by vyvolal rovnaký účinok, ktorou je neplatnosť zámennej zmluvy od jej počiatku.

24. Pokiaľ ide o odklon od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, keď stotožnil vecnoprávne a obligáčnoprávne účinky kúpnej zmluvy poukázal na právny názor najvyššieho súdu, ktorý sa v obdobných veciach opakovane právne vyjadruje tak, že v dôsledku vzniku predkupného práva štátu je zmluvná voľnosť vlastníka k pozemku obmedzená priamo so zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade zamýšľaného predaja prednostne ponúknuť tieto pozemky na kúpu štátu. Podľa názoru najvyššieho súdu v prípade, že zákonné predkupné právo k predmetu zmluvy vzniklo až po jej uzavretí, nenastala absolútna neplatnosť tejto zmluvy, pretože podmienky platnosti sa skúmajú vždy ku dňu uzavretia zmluvy, a v takom prípade v čase uzavretia zmluvy neexistovala právna úprava brániaca realizácii predmetu zmluvy. Táto situácia nastala dodatočne, po uzavretí zmluvy ale v čase pred rozhodnutím o vklade. Zákonné predkupné právo na základe § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Zb. spôsobuje s účinkom nepravnej retroaktivity dodatočnú právnu nemožnosť splnenia zmluvy o prevode nehnuteľnosti, na ktorú skutočnosť správny orgán rozhodujúci o návrhu na vklad je podľa § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. povinný prihliadnuť. Žiadal podané dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania.

25. K dovolaniu podal písomné vyjadrenie aj žalovaný v rade 2). Mal za to, že nie je možné súhlasiť s tvrdeniami, že došlo k nesprávnemu procesnému postupu porušujúcemu právo na spravodlivý proces, tieto tvrdenia zo strany žalobcu sú nepodložené a zavádzajúce. Aj prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia nezakladá vadu konania a prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 26/2017, 1 VCdo 2/2017). Žalobca neuvádza žiadny dôkaz o arbitrárnosti súdneho rozhodnutia ale väčšinu svojich argumentov vedie v línii svojho nesúhlasu s rozhodnutím a odôvodnením súdu a s jeho právnym posúdením veci. V súdnom konaní bolo vykonaným dokazovaním jednoznačne preukázané, že žalobca nie je a ani nikdy nebol vlastníkom predmetného pozemku v čase jeho vyvlastnenia, na jeho strane totiž absentoval spôsob nadobudnutia

vlastníckeho práva, konkrétne povolenie vkladu jeho vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, bez čoho nie je v súlade so Slovenským právnym poriadkom možné nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti v prípade jej prevodu na základe zmluvy. Závery odvolacieho súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu sú teraz v plnom rozsahu správne a správne sú tiež závery oboch konajúcich súdov vo všetkých ďalších skutočnostiach, ktoré viedli k zamietnutiu žaloby.

26. Vo vzťahu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu uviedol, že právne argumenty v tomto smere sú nesprávne, irelevantné a právne zmätočné. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí v skutočnosti nikdy nie to ešte v podstate ako to účelovo tvrdí žalobca nestotožnil vecnoprávne a obligačnoprávne účinky kúpnej zmluvy ako to nesprávne žalobca uvádza, ale sa snaží len poukázať na to, že žalobca vlastníctvo nikdy relevantne nenadobudol. K vkladu vlastníckeho práva žalobcu do katastra nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy zo dňa 25.6.2015 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným v rade 1) nikdy platne a účinne nedošlo a to z dôvodu, že konajúci správny orgán na úseku katastra vyhovel podanému protestu prokurátora. Vklad vlastníckeho práva nadobúdateľa nehnuteľností do katastra nehnuteľností je pritom základnou zákonnou podmienkou pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe zmluvy, bez splnenia a existencie ktorej nemôže k prevodu vlastníckeho práva dôjsť. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby dovolanie žalobcu bolo odmietnuté, resp. zamietnuté.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

28. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

29. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

30. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

31. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal zmätočnosť a arbitrárnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia. Nesprávny procesný postup súdu mal podľa dovolateľa teda spočívať jednak v nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia a tiež v nesprávnom právnom posúdení právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu, čo spôsobuje porušenie žalobcovho práva na spravodlivý proces.

32. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa

účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

33. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

34. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

35. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Súdny oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Myšlienkový postup súdov je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalobca uvádzal v dovolaní o zmätočnosti a arbitrárnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku žalobcu (po pripustení zmeny žaloby) na určenie, že bol vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. C., obec C., okres M., zapísanej Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor ako parc. registra „C“ evidovaná na mape určeného operátu, parc. č. XXXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 1467 m² ku dňu vyvlastnenia tejto nehnuteľnosti. Odvolací súd (po splnení si zákonnej oznamovacej povinnosti podľa § 382 CSP podľa č. I. 346 spisu) na rozdiel od súdu prvej inštancie osobitne zdôraznil, že sa prioritne najprv zaoberal tým, či žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení a dospel k záveru, že tomu tak nie je, nakoľko žalobca žiada určiť vlastnícke právo späť (ku okamihu vyvlastnenia), pričom žalobou podľa § 137 písm. c/ CSP sa určuje, či tu právo je alebo nie je, a nie to, či tu právo v minulosti bolo. Argumentáciu žalobcu, ktorou preukazoval naliehavý právny záujem na požadovanom určení zmenenou žalobou o tom, že na to, aby mu mohla byť vyplatená náhrada za vyvlastnenie, musí byť určený za vlastníka pozemku ku dňu jeho vyvlastnenia, odvolací súd neuznal a v tejto súvislosti dostatočne jasne vyložil, že účelom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastníka v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, pričom (ale) žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie a preto sa ani nejedná o prípad prípustnosti určovacej žaloby ako prostriedku ochrany už porušeného práva, nakoľko žalobca žalobou nesleduje zosúladenie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom - zápis jeho vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti, ale ide mu len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku. Odvolací súd sa z uvedených dôvodov nestotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení a ďalej uviedol, že keďže nie je splnená táto základná podmienka prípustnosti určovacej žaloby, nebol dôvod sa už ďalej zaoberať ďalšími dôvodmi zamietnutia žaloby. Žalobca mal možnosť vyjadriť sa a predložiť svoje argumenty k otázke naliehavého právneho záujmu, nakoľko mu takáto výzva zo strany odvolacieho súdu zo dňa 31.3.2020, aby sa v lehote 20 dní vyjadril v prejednávanej veci k otázke iného možného posúdenia naliehavého právneho záujmu odvolacím

súdom v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) CSP na žalovanom určení vlastníckeho práva, bola doručená 1.4.2020. Svoje právo aj využil a k výzve podal vyjadrenie, ktoré odvolaciemu súdu bolo doručené dňa 14.4.2020. K námietke žalobcu, že nemal možnosť sa vyjadriť k aplikácii ustanovení CMP o úschovách dovolací súd uvádza a zdôrazňuje, že tieto ustanovenia CMP o úschovách v prejednávanej veci ani použité zo strany súdov nižších inštancií neboli.

36. Čo sa týka námietky, že v konaní pred krajským súdom sp. zn. 12 Co 46/2019 a 12 Co 262/2018, bolo v tej istej veci rozhodnuté inak a to tak, že súd zrušil rozhodnutia súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je zrejmé, že aj k tejto odvolacej námietke odvolací súd zaujal stanovisko a to konkrétne v bode 23. svojho odôvodnenia rozhodnutia.

37. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

38. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu z ustanovenia § 420 písm. f) CSP nevyplýva.

39. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

40. Relevanciu podľa § 421 ods. 1 CSP má právna otázka (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípady) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, sudy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

41. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

42. Právnu otázku od ktorej riešenia sa mal odvolací súd odkloniť formuloval žalobca v bode III. dovolania, ktoré označil ako vecnoprávne a záväzkovoprávne účinky zmluvy. Pričom uviedol, že v bode 21. súd konštatoval, že žalobca sa nemôže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva, keď úspech vlastníckej žaloby predpokladá, že preukáže existenciu skutočností, s ktorými právo vznik vlastníckeho práva k nehnuteľnosti spája, pričom poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Sžrk 3/2018. Najvyšší súd uvádza, že v bode 21. odvolací súd konštatuje, že vychádzajúc z tvrdení žalobcu je nesporné, že tento v skutočnosti nesledoval určiť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ale ide mu len o vyplatenie náhrady za vyvlastnené pozemky. Za danej situácie sa tak žalobca nemôže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva, keď úspech vlastníckej žaloby či žaloby na určení vlastníckeho práva predpokladá,

že žalobca preukáže existenciu skutočností s ktorými právo vznik vlastníckeho práva k veci k nehnuteľnosti spája. Žalobe žalobcu tak nemôže byť vyhovievané pre absenciu naliehavého právneho záujmu na navrhovanom určení. Zo skutkového stavu je nesporné, že žalobca sa domáha určenia vlastníckeho práva, avšak v skutočnosti sleduje vyplatenie náhrady za vyvlastnené nehnuteľnosti. Potom však žaloba o určení vlastníckeho práva nemôže plniť svoju preventívnu funkciu, čomu korešponduje požiadavka existencie naliehavého právneho záujmu.

43. Vzhľadom na formuláciu vymedzenej právnej otázky žalobcom dospel dovolací súd k záveru, že táto nekorešponduje s právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V posudzovanom prípade odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny, z dôvodu, ktorého ho aj potvrdil. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na vyriešení zásadnej právnej otázky o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení na strane žalobcu, ktorej vyriešenie (posúdenie) možno považovať za jediný a postačujúci dôvod, na základe ktorého dospeli oba sudy nižšej inštancie k záveru o zamietnutí žaloby.

43.1. V dovolaní žalobcom namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ním vymedzenej právnej otázky, by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP iba vtedy, ak by výsledok riešenia tejto otázky (posúdenia a vyhodnotenia) predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bolo v spore rozhodnuté v jej neprospech.

44. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnej otázky, od vyriešenia, ktorej reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; v dôsledku čoho prípustnosť jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevyplýva.

45. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd na podklade viacerých skutkových zistení a v súvislosti s nimi prijatých právnych záverov, dospel k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na predmetnom určení.

46. V dovolaní žalobcom namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ním vymedzených právnych otázok by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 CSP iba vtedy, ak by výsledok riešenia týchto otázok (posúdenia a vyhodnotenia) predstavoval jediný a výlučný dôvod pre ktorý bolo v spore rozhodnuté v jeho neprospech. Nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na predmetnom určení bol odvolacím súdom preukázaný viacerými skutkovými zisteniami.

47. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnych otázok, od vyriešenia ktorých reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku čoho prípustnosť ich dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nevyplýva. Dovolací súd sa už nezaoberal vecnoprávnymi a záväzkovoprávnymi účinkami zmluvy, keďže súd prvej inštancie žalobu zamietol ako bolo vyššie uvedené z nedostatku naliehavého právneho záujmu, nebolo potrebné ani riešiť túto právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

48. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

49. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP, pričom rovnako rozhodoval aj vo veci sp. zn. 1 Cdo 105/2021, predmetom ktorej bola obdobná vec postavená na rovnakých skutkových zisteniach a právnych záveroch.

50. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

51. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.